

■ I anledning af grundlovsjubilæet interviewer vi hhv. formanden for ORIGO Norge, Steinar Thorvaldsen, Universitet i Tromsø, og ORIGO Danmark, Peter Øhrstrøm, Aalborg Universitet.

Interview med ORIGOs formænd

ved K. Aa. Back

ORIGO: Der har været røster fremme om at har for mange universiteter i Danmark – er det også diskuteret i Norge? – Som repræsentanter for “udkants-universiteter” vil jeres svar vel følelsesmæssigt være nej, men sagligt/globalt set?!

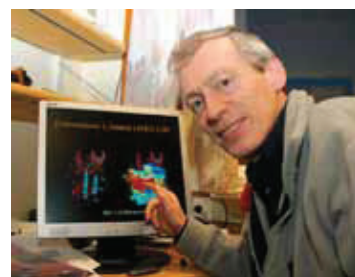
PØ: Sagen er mere kompliceret end som så. For det første har universiteterne fået mulighed for at oprette afdelinger i “hinandens byer”. Således har Københavns Universitet nu en afdeling i Aalborg, ligesom Aalborg Universitet har en afdeling i København. For det andet hører det med i billedet at der efterhånden er en ganske stærk og central styring af både undervisning og forskning ved universiteterne. Således kan universiteterne ikke uden tilladelse oprette nye uddannelser, og uddannelserne er jævnligt til et centralt organiseret kvalitets- eftersyn. Hertil kommer at man centralt har bestemt i hvilke tidsskrifter og på hvilke forlag forskningsresultater skal udgives for at få offentlig støtte. Ligeledes stimulerer man gennem forskningsrådene at der samarbejdes på tværs af institutionerne. Alt dette er ikke nødvendigvis dårligt, men det er klart at alt dette trækker i retning af central styring af forskning og

Peter Øhrstrøm, (PØ)

undervisning på danske universiteter. Universiteterne er ganske vist ikke aldeles fratrækt selvbestemmelsen, idet man stadig har en vis lokal dispositionsret, men man kommer ikke uden om at der gennem de senere år har foregået en centralisering af denne sektor der på sigt kan føre til at der med tiden kun skal være ét universitet i Danmark med afdelinger i forskellige af landets byer.

ST: Universitetet i Tromsø var længe et ganske lite universitet. Men i 2009 og 2013 ble Høgskolen i Tromsø og Finmark fusjonert inn i universitetet, og nå er studenttallet rundt 12 000. Samtidig har man ønsket å spesialisere noen av universitetene i Norge: Ås har biovitenskap, Trondheim har teknologi, og Tromsø har det arktiske. Offisielt navn på Tromsø universitet er nå: *Universitetet i Tromsø, Norges arktiske universitet*. Dermed blir det en viss arbeidsdeling. Norge har nå 8 universiteter, og mange høyskoler har blitt fusjonert inn i disse i løpet av de siste årene. Om universitetene i neste omgang blir fusjonert, gjenstår å se. Det er ikke utenkelig, og det finnes argumenter både for og imot.

Steinar Thorvaldsen, (ST)

Måske kan løsningen på “for mange universiteter” netop være det øgede samarbejde?! – I to har jo etableret et konkret samarbejde mellem Aalborg og Tromsø. Hvad går det ud på?

PØ: Ja, det er en god idé at oprette forskningssamarbejde. Steinar og jeg har samarbejdet om et par temaer som interesserer os begge. Det gælder for det første studiet og analysen af Charles Darwins brevveksling med andre forskere. For det andet gælder det studiet af studerendes evner til at gennemføre forskellige former for logisk argumentation. – Samarbejdet har været stimuleret af at Steinar har været gæsteforsker på Aalborg Universitet i året 2011-12.

Universiteter i Danmark

Københavns Universitet 1419
DTU (Polyteknisk Læreanstalt, H. C. Ørsted) 1829
CBS (Handelshøjskolen) 1917
Aarhus Universitet 1928
Syddansk Universitet (Odense Uni) 1966
Roskilde Universitet (RUC) 1972
Aalborg Universitet 1974
IT-Universitetet 1999

Universiteter i Norge

[Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab stiftet 1760]
NTNU – Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Trondheim, 1996 (Fra bl.a. NTH 1910)
UiA – Universitetet i Agder 2007 (Fra tidligere høyskole)
UiB – Universitetet i Bergen 1946 (Bergens Museum 1825)
NMBU – Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, Ås og Oslo (Fra tidligere Norges veterinærhøyskole og Universitetet for miljø- og biovitenskap, slått sammen fra 2014)
UiN – Universitetet i Nordland ble etablert i 2011 (Fra tidligere høyskole)
UiO – Universitetet i Oslo 1811
UiS – Universitetet i Stavanger 2005 (Fra tidligere høyskole, UiS har minst 142 år gamle røtter)
UiT – Universitetet i Tromsø, Norges arktiske universitet 1972 (Senere fusjonert med høyskoler)

ST: Ja, Peter og jeg har samarbeidet i flere år, og det er alltid en stor glede å besøke Danmark. Peter har også besøkt Tromsø noen ganger for å holde foredrag. Neste gang har vi snakket seriøst om å legge inn en skitur i bjergene her oppe som kan være over 1000 meter høye. Men siden jeg vil bli gjort ansvarlig for at han kommer helskinnet tilbake til Aalborg, vil vi begrense oss til flate områder nær vår hytte.

Ellers har vi etablert et samarbeide med prof. John Lennox i Oxford. Origo har utgitt hans bok, og vi hadde Lennox på en konferanse i København i 2012. Tidligere har Origo organisert besøk for Lennox i Bergen og Kristiansand.

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Er der andre felter end jeres der samarbejder de to uni'er imellem?

PØ: Ja. Der er også samarbejde om studiet af læring.

ST: I april i år vil Peter ha en forelesning her oppe om *Digitalisering av vår kulturarv*. Peter er jo leder for Kaj Munk Forskningscenter i Danmark, der et av deres store prosjekter har vært digitaliseringen av arven etter Munk (se: <http://www.kajmunk.hum.aau.dk/>). Han er invitert til Universitetet i Tromsø for å belyse ideen bak prosjektet, digitaliseringsprosessen og den forskningsmessige bruk av slike digitale resursjer. Etter foredraget vil vi kunne diskutere lignende prosjekter for oss i Nord, slik som det materialet som eksisterer etter presten og botanikeren Lars Levi Læstadius.

Mærkes det historiske bånd på universitetsnivå? Eller er hovedorienteringen mod den angelsaksiske verden?

PØ: Ja, det mener jeg bestemt. Det er en stor fordel at vi faktisk kan forstå hinandens modersmål. Der er heller ingen tvil om at man i vid utstrækning finder de samme holdninger og den samme mentalitet i de to lande.

ST: Fokuset mot Norden og Europa er sterkt her oppe, selv om vi ikke er med i EU. Noen fra Danmark tar seg også jobb her i Nord, og nylig fikk jeg en ny kollega fra København.

Samarbejdet i Origo

Hvordan er det historiske forløb?

PØ: Det var i høy grad prof. Wilder-Schmidt som bragte os sammen. Han besøgte både Danmark og Norge allerede i 1980'erne.

ST: Det var vel på Pro-Universitate seminarer i Ringkøbing vi møttes. Der var Wilder-Smith hovedtaler. Etterhvert jobbet vi aktivt med oversettelser av Wilder-Smith sine bøker og med diverse tv-programmer. –Bladet ORIGO ble jo startet i Danmark. I Norge hadde vi mange kristelige blader, og det ville være vanskelig å etablere et nytt blad i markedet. Vi bestemte oss for å bli med på det danske opplegget. Det er jo ikke så vanskelig for oss i Norge å lese dansk, siden skiftsproget vårt har dansk bakgrunn. Så for oss var dette en gunstig

Eidsvollforfatningen § 100

Trykkefrihed bør finde Sted. Ingen kan straffes for noget Skrift af hvad Indhold det end maatte være, som han har ladet trykke eller udgive, medmindre han forsetligen og aabenbar enten selv har visst, eller tilskyndet andre til Ulydighed mod Lovene, Ringeagt mod Religionen, Sædelighed eller de constitutionelle Magter, Modstand mod disses Befalinger, eller fremført falske og ærekrænkende Beskyldninger mod nogen. *Frimodige Ytringer om Statsstyrelsen og hvilkensomhelst anden Gjenstand ere Enhver tilladte.* [ORIGOs fremhævelse.]

vinn-vinn situasjon. Vi var også svært glade for at Origo Danmark utga bøkene av Peder A. Tyvand og Jostein Anderssen i Darwin-året. [Det drejer sig om bøgerne *DARWIN 200 år – en festbrems* (udsolgt fra forlaget) og Darwinboken/ Darwinbogen (i både dansk og norsk udg.), red.]

Er der tanker fra Eidsvollforfatningen som har betydning for Origos arbejde?

PØ: Der er vist ingen tvil om at ytringsfriheten både i Norge og i Danmark anses for en meget betydningsfull verdi – ikke minst i universitetssammenhenge.

ST: Her i Norge kan vi stort sett si hva vi vil, bortsett fra enkelte sekulære tabuområder som abort. Men vi har jo lange tradisjoner for å tale selv «Roma midt imot». Det er til og med skrevet inn i nasjonalsangen.

Visioner for fremtidens samarbejde i Origo?

PØ: Der er efter min mening ingen tvil om at samarbejdet om forskning – og også det faglige samarbejde om Origos ideer og temaer – er meget frugtbart og lovende.

ST: Ja, vi har utvilsomt mye ugjort når det gjelder å løfte frem skaperverkets fantastiske design og storhet i vår tid og i våre samfunn. Jeg har i det siste jobbet en del med visualisering for å kunne kommunisere med et bredere publikum enn de som liker tall og logikk. På en måte så har vi nå de gode faglige argumentene, det gjelder bare å bringe det opp i lyset og frem på torget. At Origo nå har fått gode hjemmesider er et meget viktig skritt i den retning. Og her trenger vi både vitenskapsmenn, kunstnere, designere, predikanter og musikere! Origo kan selvsagt ikke gjøre alt dette, men vi kan bidra til at den velfundamentert frimodighet vokser i både kirker og akademier. Vi har den ryggdekning vi trenger i det vi nå vet om skaperverket. ■

Anden strofe af Norges nationalsang:

Dette landet Harald berget
med sin kjemperad,
dette landet Håkon verget,
medens Øyvind kvad
Olav på det land har malet
korset med sitt blod,
fra dets høye Sverre talet
Roma midt imod.

Kilde og nærmere forklaring, se http://no.wikipedia.org/wiki/Ja,_vi_elsker_dette_landet